

CRÈDIT VARIABLE

drugs, sex & rock'n'roll

Material didàctic per treballar la reducció de danys relacionats
amb les drogues a 4t d'ESO i Batxillerat

Quadern per al professor/a

Primera edició • setembre, 1998

COORDINACIÓ

Núria Fustier (cap de servei de Serveis Socials - Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet)

Nico Villena (cap d'Àmbit Ciutat de Serveis Socials - Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet)

ELABORACIÓ

33 entitats i professionals del món de la música, drogodependències, VIH/sida, joventut, salut i treball educatiu

Carles Sedó i Jokin Goiburu (Equip de Prevenció de Drogodependències – Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet)

ASSESSORAMENT I SUPERVISIÓ

Pere Font (Institut d'Estudis de la Sexualitat i la Parella)

Marta Calero (Departament de Sanitat - Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet -)

Amanda Figueras

Vicenç Ferrer (IES La Bastida)

DIBUIXOS

Pardo

DISSENY I MAQUETACIÓ

Manuel Reyes

REVISIÓ LINGÜÍSTICA

L'Apòstrof, SCCL

AGRAÏMENTS

Entitats i professionals autors i autores (han participat de manera desinteressada), editorials i autors/es de les cançons publicades (han permès la publicació gratuïta de les lletres), professorat dels IES participants en la prova experimental (Ramon Berenguer i Terra Roja de Santa Coloma, L'Alzina de Barcelona), Glòria Beltran (SGAE).

AMB LA COL-LABORACIÓ DE

Diputació de Barcelona

Generalitat de Catalunya

ENTITATS DE SUPORT

Mediateca de la Fundació La Caixa

Associació de Cantants i Intèrprets Professionals en Llengua Catalana

Associació d'Alcohòlics Rehabilitats Santa Coloma

Agrupació d'Usuaris/es i Professionals entorn a l'Autobús de Metadona

Ràdio Gramenet

Centre de Planificació Familiar de Santa Coloma

índex

0. Introducció	4
1. Continguts	6
1.1 Fets, conceptes i sistemes conceptuals	6
1.2 Procediments.....	6
1.3 Valors, normes i actituds.....	7
2. Objectius	8
3. Orientacions per a la intervenció pedagògica	9
4. Activitats una a una	12
5. Pautes per dur a terme les activitats	20
5.1 Temporització	20
5.2 Participació de l'alumnat	20
5.3 Metodologies didàctiques emprades.....	21
5.4 Tipus d'activitats suggerides	22
5.6 Quadre resum d'activitats	24
6. Avaluació	25
6.1 Inicial.....	25
6.2 Sumativa	25
6.3 Final	25
Solucionaris	26
6.4 Qüestionari per a 4t d'ESO	27
6.5 Qüestionari per a batxillerat	28
7. Material i informació complementària	29
7.1 CD Seleccionats	29
7.2 Recursos didàctics a disposició de l'IES.....	30
7.3 Informació especialitzada en drogodependències	30
7.4 Bibliografia	30
8. Fitxes de suport per al professorat	31

0. Introducció

Quan Ian Dury enregistrà el seu disc *SEX & DRUGS & ROCK & ROLL*, posa en evidència l'estreta relació entre tres dels elements que més plaer -i sovint problemes- donen a la gent jove: el sexe, les drogues i la música.

La gent jove -a cavall entre la infància i la vida adulta- s'estan movent entre dues forces oposades: el *mite* de la joventut com el paradís del plaer i la llibertat (amb les drogues, sexe i música a l'avançada), i el *mite* de la joventut com a problema (amb els mateixos elements també com bandera). Són la cara A i la B del mateix disc: una impulsada per sectors joves poc realistes i l'altra per persones *adultes* poc coneixedores de la seva realitat.

A més, si *ser gran* passa sovint per fer el contrari del que diuen les *persones grans*, el cas del consum de drogues no és diferent. Una reacció freqüent davant la imposició autoritària del *drogues no*, ha estat justament la contrària: *ser jove*, viure bé o gaudir de la festa, passaria necessàriament pel seu consum. Això, entre altres motius, explica la gran presència de les drogues en la música feta per a i per la gent jove.

Jaume Funes i altres experts ja fa temps que avisa als professionals del perill de compartimentar la vida dels i de les joves, i proposa dissenyar abordatges que contemplin la seva complexitat i que tinguin en compte la multiplicitat de factors que hi intervenen. En aquesta línia, no tindria sentit separar el consum de drogues del grup d'iguals, de la música que se sent o del lloc on s'usen.

Aquest crèdit variable intenta apropar aquests interessos de la població jove de forma interrelacionada, a l'entorn educatiu: un marc ideal per a intervenir en la reducció de problemes relacionats amb les drogues. La música i -amb molta menys presència- el sexe són, a més d'un llenguatge motivador, un vehicle i una estratègia per fer el treball preventiu aplicable a la seva realitat. A més, tot el treball a l'aula no només ha de servir per millorar la seva relació amb les drogues, sinó també ajudar a gaudir del consum i de la producció de música, i a poder tenir una sexualitat i afectivitat menys problemàtica.

Coloma i Gomorra, un grup de música que són també col·legues, faran d'eix de tot el treball a l'aula. Les noies i els nois que l'integren, ajudaran l'alumnat a contextualitzar i relacionar tots els temes del crèdit en una realitat que els pot ser propera: pel que fa a les drogues, a la seva posició dins el grup, a les seves preferències musicals, al sexe, a la parella o al desig de tenir-ne... A cada situació simulada de *Coloma i Gomorra* apareixeran per la seva aplicació i aprofundiment, els continguts treballats prèviament a les activitats.

Una altra voluntat del material és donar cabuda a la disparitat d'opcions personals davant el tema de les drogues del grup receptor. Així, intervé tant en potenciar a qui no vol fer-ne ús (sens dubte, la millor forma d'evitar problemes), com en acceptar que hi ha joves que en consumeixen com una realitat a millorar. Per diferents motius (hi ha molta oferta de drogues, moltes persones volen prendre, estan molt arrelades a la nostra cultura, etc.) d'aquestes substàncies se seguirà fent ús i caldrà seguir convivint amb elles.

Quan la gent que les usa no té informació al respecte (què està prenent, de quina forma es pot fer amb menys riscos...), és fàcil que es trobi amb problemes. Diferents estudis han demostrat que moltes de les situacions problemàtiques a què arriben persones consumidores, es poden evitar quan prèviament s'ha fet un treball d'orientació sobre la millor forma de gestionar la ingesta de drogues.

Es valora que és cada jove qui ha de decidir com es vol relacionar amb aquest món, des de la confiança que té capacitat de responsabilitzar-se dels seus actes. Per aquest motiu, aquest material didàctic està pensat per fomentar i desenvolupar les actituds i capacitats personals d'autocontrol, responsabilitat, defensa de les pròpies decisions, etc. , potenciar i reforçar l'abstinència, i informar com realitzar un ús de menys risc de les drogues més consumides pels joves, i com evitar situacions de perill associats.

El disseny ha estat realitzat en base a un estudi exhaustiu de la realitat de la població destinatària, i de les particularitats de cada substància i el seu consum. Així, i tenint en compte les drogues més consumides (en aquest ordre: tabac i alcohol, cànnabis, i *pastilles* -drogues de síntesi- i LSD) es proposen uns recorreguts mínims en funció de si va adreçat a 4t d'ESO o a batxillerat. Si bé aquest últim nivell permet d'abordar el tema amb més maduresa, també és veritat que molta població necessitada d'un treball preventiu, tindrà a 4t d'ESO l'última oportunitat d'estar en un entorn educatiu formal.

L'aposta d'aquest material no només prové del professorat que el farà servir a l'aula o de l'equip que l'ha impulsat, sinó de totes les col·laboracions desinteressades que ha tingut. Estem parlant dels més de trenta col·lectius i professionals del món de la música, drogues, educació, salut i VIH/sida, que han posat a l'abast de la gent jove els coneixements obtinguts de la pràctica diària, de les editorials i músics que han cedit la reproducció de cançons, i de les institucions que de diferents formes hi donen suport.

Malgrat tot, en últim terme serà l'alumnat qui haurà de participar de forma activa a totes les activitats que professores i professors vagin plantejant. Tots els continguts i actituds plantejades, necessiten de la seva implicació per a treure'n fruit. D'aquesta manera, tindran a les seves mans, no tant sols l'oportunitat de responsabilitzar-se dels seus actes, sinó de tenir una actitud solidària davant les persones que han tingut problemes de drogodependències, i d'implicar-se de forma activa en la millora de la salut -psíquica i física- del seu grup d'iguals.

En l'elaboració del Crèdit Variable *Drugs, Sex & Rock'n'roll* s'ha tingut molta cura en intentar evitar un plantejament sexista, pel que fa al llenguatge i als rols. I l'elecció dels dibuixos ha estat realitzada pels mateixos joves; el dibuixant ha estat escollit d'entre quatre, per 32 joves de 15 a 17 anys.

I, per últim, que malgrat es tinguin en compte els suggeriments i idees del professorat que ha participat en la fase d'experimentació, i l'experiència d'anys d'intervenir en la prevenció de problemes associats a usos de drogues des de la música jove, com tot material didàctic no està acabat. Aquesta primera edició ha de servir per ajustar, treure o afegir allò que calgui per mirar d'adequar al màxim el material als seus objectius. Comptem amb vosaltres per fer-ho.

1. Continguts

1.1 Fets, conceptes i sistemes conceptuals

Informació sobre drogues, els seus consums i pràctiques associades

1. Relació entre consum de drogues i música.
2. Conceptes bàsics.
3. Tipus i característiques de les drogues més presents al nostre entorn.
4. Publicitat de drogues legals.
5. Legalització del cànnabis.
6. Respostes socials davant les drogodependències.
7. La producció i el tràfic de drogues.
8. Altres conductes addictives.
9. Sexe segur.
10. Prevenció de problemes associats al consum de drogues.

Creació, difusió i consum de música

1. Història de la música jove.
2. Diferents estils musicals.
3. Mitjans d'informació musical.
4. Equips i tecnologia de creació i reproducció de música.
5. Escriure una cançó.
6. Festivals de música.
7. Biografies de músics relacionats amb les drogues.
8. Creació, producció i audició de música.
9. Centres de dinamització musical.

1.2 Procediments

1. Anàlisi de situacions i conductes de risc.
2. Simulació de situacions relacionades amb consums de drogues.
3. Plantejament d'estratègies de presa de decisions i de millora de l'assertivitat.
4. Anàlisi de missatges publicitaris.
5. Recollida, anàlisi i interpretació de dades estadístiques.
6. Càlcul de l'índex d'alcoholèmia d'acord amb diferents variables.
7. Identificació de conductes i situacions de risc.
8. Simulació de situacions de pressió de grup que influeixen en actituds personals.

1.3 Valors, normes i actituds

1. Consciència de les diferents repercussions que tenen les decisions i els actes propis.
2. Autoestima i visió positiva de la pròpia opinió i de les decisions individuals.
3. Implicació en la pròpia salut i la dels altres.
4. Valoració positiva d'una vida sana.
5. Responsabilitat personal i adquisició d'un compromís individual en les situacions de conflicte i risc.
6. Desmitificació dels estereotips negatius o positius davant les drogues i el seu consum.
7. Acceptació de la pluralitat pel que fa a les opcions davant les drogues.
8. Valoració de les conseqüències de les diferents formes de consumir substàncies.
9. Actitud responsable davant el consum de drogues i els comportaments que es puguin fer sota els seus efectes.
10. Implicació en el comportament d'altres persones per tal d'afavorir conductes menys perjudicials.
11. Preocupació per l'ús del preservatiu com a mètode contraceptiu i preventiu de malalties de transmissió sexual.
12. Sensibilització davant la problemàtica personal, familiar i social que poden comportar tot tipus d'addiccions.
13. Solidaritat davant les persones drogodependents i/o amb VIH/sida.

2. Objectius

En acabar el crèdit, l'alumnat ha de ser capaç de:

1. Prendre consciència de la pròpia vulnerabilitat i dels efectes de les drogues sobre el propi organisme.
2. Augmentar la resistència a la frustració i a la pressió social.
3. Valorar l'autoestima i la capacitat per establir relacions personals satisfactòries com a alternativa al consum.
4. Escollir quina actitud es vol prendre davant de les drogues.
5. Implicar-se de manera positiva en la salut i la problemàtica de persones properes.
6. Disposar d'un bagatge de coneixements suficients com per potenciar conductes alternatives a l'ús de drogues perjudicials.
7. Identificar les diferències existents entre cada tipus de droga, la manera de consumir-la, les característiques personals dels consumidors i el context de consum.
8. Conèixer diferents estratègies de comportament per fer front a situacions de risc.
9. Incorporar el preservatiu en les relacions sexuals amb penetració.
10. Identificar les actituds que afavoreixen una conducta de risc.
11. Conèixer els trastorns que cada consum i cada droga produeix sobre l'organisme.
12. Disposar dels coneixements necessaris per fer un consum de menys risc d'algunes substàncies.
13. Solidaritzar-se davant la problemàtica de persones afectades per una drogodependència i/o VIH/sida.

3. Orientacions per a la intervenció pedagògica

LA PRUDÈNCIA, UNA BONA COMPANYYA DE VIATGE

L'alumnat més prudent pel que fa al consum de drogues és el que ha de marcar el to del discurs més general. Així, la informació sobre substàncies que estan molt a l'abast dels joves (tabac, alcohol, cànnabis o drogues de síntesi –en aquest ordre–) es poden plantejar amb més claredat i obertura que altres més llunyanes (LSD, cocaïna, heroïna).

QUAN HI HA POBLACIONS DIANA AMB DIFERÈNCIES SIGNIFICATIVES

L'heterogeneïtat característica de les aules dels IES fa complexa la intervenció preventiva en temes de drogues: a la mateixa aula hi pot haver alumnes abstemis, altres que ingereixen alcohol els caps de setmana de forma compulsiva o altres que, a més de begudes alcohòliques, prenen drogues il·legals.

Cal considerar que el conjunt de l'alumnat hauria de poder treballar la seva realitat pel que fa a usos de substàncies, estructurant un llenguatge i un nivell d'informació comuna per a tot el grup.

Malgrat això, caldrà valorar també la conveniència de treballar més intensament amb un sector específic de l'aula (més en contacte amb el consum). Atès que aquest treball pot no ser adient per a la resta (com ara informar que cal beure aigua quan es prenen *pastilles*), proposem dues maneres de fer-ho, per evitar que la utilitat d'aquests continguts sigui d'interès per a uns quants, però tingui un efecte contrapreventiu per a la resta:

- **En conversa privada o en petit grup:** *com que la vostra situació és diferent que la dels altres, estaria bé que parléssim ara de...*
- **De manera indirecta:** *això que anem a comentar ara no és tant per a vosaltres, sinó per companys i companyes que consumeixen, els quals podeu ajudar informant-los d'unes quantes coses...*

UNA PREVENCIÓ QUE VA MÉS ENLLÀ DE FOMENTAR L'ABSTINÈNCIA

És important que al llarg de les activitats es puguin contrastar les diverses actituds que hi ha entre els joves davant aquest tema: des de la convicció que no s'ha de consumir drogues, fins a l'acceptació que si hi ha persones que en consumeixen, almenys que ho facin de la manera més segura possible.

De fet, cal ser prudent a no centrar l'estratègia preventiva només en l'abstinència, ja que aquesta estratègia tendeix a no donar cap mena de resultats i, fins i tot, a estimular la rebel·lia adolescent.

LA IMPORTÀNCIA DE DISMINUIR RISCOS QUAN ES CONSUMEIX

Les dues primeres causes de mort entre població jove estan molt relacionades amb estats d'intoxicació: els accidents de trànsit (conduint amb la consciència i capacitats motores alterades per l'alcohol i/o altres drogues) i la sida (per no posar barreres en pràctiques sexuals, fet afavorit per tenir la consciència alterada).

Per aquest motiu, i com a exemples d'estratègies de reducció de danys davant joves que facin un consum important d'alcohol el cap de setmana, és bàsic treballar continguts i actituds per fomentar un consum responsable (més real que no pas deixar de consumir): com ara no agafar el cotxe/moto quan s'està intoxicat o no pujar-se a un vehicle amb un conductor/a ebri (fent servir autocars de discoteques, esperant que funcioni el transport públic, assegurant que qui condueixi està en condicions, etc.). En el cas d'un grup que fuma *porros*, es pot plantejar una millora en la manera de fer-ho: no fer-ne ús en contextos de treball, estar períodes sense fumar quan un/a nota que n'està consumint molt, no fumar sempre que el tingui a l'abast, etc.

La informació per disminuir riscos davant el consum de les substàncies més a l'abast dels joves és a la seva carpeta, mentre que la de l'LSD i la cocaïna està a la del professorat (cal valorar la conveniència de treballar-ho a l'aula o no).

ENFOCAR EL TEMA DE LES DROGUES DE MANERA MÉS ADULTA

L'enfocament més comú que reben els joves per part dels mitjans de comunicació, pares, etc. és autoritari (*Cal que feu el que jo us dic*) i prohibicionista. D'una banda, no considera la seva capacitat de prendre decisions i de responsabilitzar-se dels seus actes i de la seva salut i, d'altra, no és efectiva ja que no ve acompanyada de mitjans efectius per evitar el consum (quan surten estan sols i no hi ha ningú per controlar el que fan).

Això ha provocat un cert rebuig a aquest tipus de discurs, fomentant justament una visió contrària (reacció natural a tota prohibició externa). Els joves reben dues perspectives molt extremades del tema: la institucional: *droga = problema* (sempre) i la del carrer: *droga = plaer* (sempre).

Aquesta doble perspectiva, pel seu caràcter excessivament rígid, provoca un buit en els joves a l'hora de poder disposar de criteris respecte de com conduir possibles situacions relacionades amb el consum de drogues.

Es proposa que a l'aula es treballi aquest tema de manera més realista i oberta: aquestes substàncies poden tenir efectes satisfactoris, i també de molt perjudicials. Cal que la informació que es doni de les drogues i el seu consum sigui real, objectiva i sense un tractament moralista, potenciant en els joves les capacitats personals necessàries per defensar allò que volen –una vegada conegudes les seves repercussions– tant si valoren fer un consum, com si no.

Possiblement l'alumnat no estarà acostumat a aquest enfocament més obert (*Tu ets qui ha de decidir què vols fer*), per tant, poden aparèixer diversos tipus de reaccions, des de les de grata sorpresa, fins a altres de resistència, com hi ha davant qualsevol canvi.

MILLORAR DES DE LES PRÒPIES CONTRADICCIONS

Se suggereix no tant buscar un *actuar bé*, com un *actuar millor* (pas intermedi més realista i necessari per fer canvis més profunds).

Les situacions pràctiques –protagonitzades pel grup de música *Coloma i Gomorra*–, que planteja el material, són semblants a la realitat que els joves d'aquesta edat es troben o es poden trobar als espais lúdics que freqüenten. En aquestes situacions, tant les drogues com certs usos que se'n fa, apareixen de forma natural.

Els protagonistes de *Coloma i Gomorra* no són *perfectes*: tenen contradiccions, prenen alguna droga, s'equivoquen... tanmateix, la tendència és que les històries s'acabin resolent de manera més o menys positiva. En aquest sentit, l'enfocament d'aquest material porta una línia diferent a la d'altres que prefereixen plantejar situacions i/o personatges més ideals.

ALLUNYAR-SE DELS TÒPICS QUE FAN MÉS MAL QUE BÉ

En la nostra societat circulen, de boca en boca –i es donen per certs–, una sèrie d'estereotips sobre el tema de les drogues que, fora d'ajudar a disminuir la problemàtica associada, provoquen l'efecte contrari:

Falsos tòpics que sovint es donen per certs

- **El consum de drogues sempre és perillós:** ni ho és prendre una cervesa, ni té perquè ser-ho beure'n tres en certes condicions.
- **Totes les drogues són iguals:** la relació entre un *porro* i una dosi d'LSD (i els riscos associats), pot ser semblant a la que hi ha entre moure's en patins a una pista d'un parc i amb moto en una carretera mal asfaltada.
- **Si una droga agrada se seguirà prenent:** igual que les vacances ens agraden, però sempre tornem a treballar, aprenem a conduir la majoria d'activitats de la nostra vida valorant moltes coses més que el plaer momentani que donen.
- **Prendre drogues sempre és fer-ho descontroladament:** la majoria de les persones que consumeixen drogues (alcohol, cànnabis, pastilles, etc.) ho fan de manera autocontrolada i sense relacions de dependència.
- **Només hi ha dues maneres de relacionar-se amb les substàncies; abstinència o consum:** les possibilitats que hi ha de relacionar-se amb les drogues són massa àmplies com per cabre-hi en un *sí* o un *no*, per tant, cal fugir d'aquestes dues categories. Beure una cervesa al mes, és prendre alcohol o no? En qualsevol cas, la persona seria 29 dies abstèmia i 1 consumidora. És molt més realista parlar de quantitats, freqüències, etc.
- **Les drogues tenen personalitat:** si bé tenen característiques farmacològiques, el més important és la persona. Igual que un ganivet no és perillós *per se* (pot servir per tallar formatge o ferir algú), les drogues tampoc. Com més protagonisme donem a la substància, més li estem traient a la persona (no podem canviar el que hi ha a fora, únicament el que té a veure amb nosaltres).
- **L'escalada és inevitable:** és veritat que la gran majoria de consumidors/es de drogues dures han fumats prèviament cànnabis, però també ho és que la gran majoria de persones que prenen d'aquesta substància o bé es limitaran a aquest consum (sense passar a les altres) o bé el deixaran per iniciativa pròpia. En qualsevol cas, gairebé sempre ha estat precedit per tabac i alcohol.

4. Activitats una a una

A continuació es presenta un resum de cadascuna de les activitats. En la majoria de casos, però, la fitxa o el text de referència contenen més informació i suggeriments de com dur-les a terme.

Pel que fa a les fitxes de suport, n'hi ha de dos tipus:

- **Adreçades a l'alumnat:** en moltes ocasions l'activitat demana que l'alumnat hagi preparat material prèviament; per tant, cal preveure-ho amb antelació. Tenen parts diferents:
  - Diàlegs del grup de música protagonista (*Coloma i Gomorra*) per lligar cada tema amb l'eix del material i aportar una visió des del món quotidià d'aquest grup de joves.
  - Propostes didàctiques que orienten l'alumnat sobre com dur a terme l'activitat.
  - Cançons per analitzar la lletra relacionada amb les situacions o informació plantejada.
  - Text amb informació.
- **Adreçades al professorat (fitxes d'informació complementària):** aporten suggeriments per conduir l'activitat o informació que el professor/a cal que valori si ha d'estar a l'abast de l'alumnat o no.

- 1. Presentació del crèdit i administració del qüestionari per a l'avaluació inicial**
Es tracta de presentar el crèdit a l'alumnat, detallant les seves característiques, explicant els objectius a assolir i la metodologia de treball. Paral·lelament, el professor o la professora pot recollir les opinions i els interessos de l'alumnat sobre aquest tema. Després de la presentació, convé administrar el qüestionari d'avaluació.
- 2. *Coloma i Gomorra es presenten (i vosaltres també)***
L'activitat consisteix a fer que els i les alumnes es presentin, utilitzant el nom d'un grup de música o d'un/a solista o Dj del seu gust. La segona part de l'activitat consisteix a escollir un dels personatges de *Coloma i Gomorra* (protagonistes del crèdit) i, assumint la seva identitat, explicar a la resta del grup com és, què li agrada, etc.
Fitxa alumnat: 1
- 3. L'ABC de les drogues**
Un cop l'alumnat hagi llegit la fitxa 2, s'ajunten en grups de 4 o 5 i comenten si els personatges proposats, estan enganxats, si estan corrent alguna mena de risc, si necessiten ajuda, etc.
Fitxa alumnat: 2
Fitxa professorat: 1

4. Altres històries que poden enganxar

D'acord amb la seva pròpia experiència, cada alumne fa una llista detallant el temps setmanal que dedica a mirar la tele, als videojocs, a internet o a altres temes semblants. També detalla els diners gastats cada setmana en màquines diverses. Finalment, proposa exemples d'altres addiccions que no tinguin a veure amb les drogues.

Fitxa alumnat: 3

5. El tabac

Amb la classe dividida en 3 grups, el primer fa una exposició sobre les característiques del tabac i el seu consum. A continuació, els altres dos grups presentaran arguments, un a favor i l'altre en contra, sobre fumar en llocs tancats.

Fitxa alumnat: 4

6. Història del *rock'n'roll*

L'activitat consisteix en una presentació per part del professorat sobre la història del *rock'n'roll*, que pot ser complementada amb la lectura de la fitxa 5

Fitxa alumnat: 5

7. Músics, músiques i drogues

Es tracta de recollir cançons diverses relacionades amb el consum de drogues. A continuació es poden classificar en funció del tipus de substància, del missatge que hi ha al darrere, etc. Finalment es pot fer un debat sobre fins a quin punt *Sex & Drugs & Rock'n'roll* és un tòpic.

Fitxa alumnat: 6

8. El micro és vostre: los pop-enta principales

L'alumnat ha de preparar, en petits grups, un guió de programa de ràdio-fórmula de música pop. Posteriorment, es pot fer en directe a l'aula, simulant les trucades, etc.

Fitxes alumnat: 7 i 8

9. Pel·lícula: *Historias del Kronen*

Videofòrum. Després de la projecció, es pot dur a terme un debat sobre la relació dels personatges amb les drogues, si es considera que són addictes, si estan en situació de risc, etc.

Fitxa alumnat: 9

Fitxa professorat: 2

10. Coloma i Gomorra a *Jo sóc jo(!)*

L'activitat proposa fer diverses representacions de les situacions de la fitxa 10. Posteriorment a les representacions, es pot fer un debat.

Fitxa alumnat: 10

Fitxa professorat: 3

11. L'alcohol

L'alumnat ha de buscar cançons que parlin de l'alcohol i analitzar el tractament que fan del tema. Seguidament, un grup d'alumnes que prèviament ha recollit informació, fa una presentació sobre el tema de l'alcohol a la resta de la classe.

Fitxa alumnat: 11

12. Els porros (cànnabis)

De la mateixa manera que en l'activitat anterior, l'alumnat ha de buscar cançons que parlin dels porros i analitzar el tractament que fan del tema. Seguidament, un grup d'alumnes que prèviament ha recollit informació, fa una presentació sobre el tema del cànnabis a la resta de la classe.

Fitxa alumnat: 12

13. Legalització del cànnabis?

Partint de l'activitat anterior es pot organitzar un debat sobre la conveniència de legalitzar o no el consum de cànnabis. El debat es desenvolupa a partir d'una breu exposició prèvia d'arguments a favor i en contra de la legalització.

Fitxa alumnat: 13

14. Sexe? segur!

El professor o la professora condueix un taller de sexe segur a l'aula, seguint les pautes de la fitxa. És important treballar els continguts i actituds a partir de la participació i aportacions de l'alumnat.

Fitxa professorat: 4

15. Coneguem el Centre de Planificació Familiar

L'activitat consisteix a organitzar una visita al centre de planificació familiar per tal de conèixer, especialment, els serveis adreçats a joves.

La visita es pot concertar trucant al Centre de Planificació Familiar de Santa Coloma: tel. 93.386.00.50

16. Equips de música

A través de la recollida de fullets de propaganda de diferents equips de música, l'alumnat analitza les seves prestacions i intenta esbrinar el significat de les diferents sigles que s'utilitzen per descriure'n les funcions.

Fitxa alumnat: 14

17. Un grup del centre

Es convida un grup o Dj conegut a venir a l'IES per explicar la seva experiència. Se li poden fer preguntes que facin referència als continguts musicals que es treballen al Crèdit: com i quan es van formar, quin tipus de música fan, com componen els temes, on assagen, quines actuacions fan, com es donen a conèixer, etc..

Fitxa alumnat: 14

18. Música *metal*

Un grup d'alumnes a qui agradi aquest tipus de música preparen la simulació d'un programa de ràdio monogràfic, explicant paral·lelament les característiques d'aquesta classe de música.

Fitxa alumnat: 15

19. Coloma i Gomorra a *Sant Joan de Malta*

A partir de les diferents situacions presentades a la fitxa 16, un grup d'alumnes pot organitzar una simulació per a la resta de companyes i companys. A l'igual que en altres activitats, un cop finalitzada la simulació, es recomana dur a terme un debat i comentar les diferents alternatives.

Fitxa alumnat: 16

Fitxa professorat: 3

20. Beure què, quan i quant

D'acord amb la previsió de consum d'alcohol de cap de setmana explicitada per diferents alumnes, la resta en calcula el grau d'alcoholèmia i si estaran en condicions de conduir o no. També es proposa elaborar diferents arguments per convèncer a altres persones d'evitar conduir sota els efectes de l'alcohol.

Fitxa alumnat: 17

21. Les pastilles (drogues de síntesi)

De la mateixa manera que en altres activitats, l'alumnat ha de buscar cançons que parlin de les pastilles i analitzar el tractament que fan del tema. Seguidament, un grup d'alumnes, que prèviament ha recollit informació, fa una presentació sobre el tema de les pastilles a la resta de la classe.

Fitxa alumnat: 18

22. Macrofestivals

L'activitat consisteix a fer la simulació per a l'organització d'un macrofestival de música. Diferents grups d'alumnes han d'encarregar-se dels diferents aspectes de l'organització: artistes, infraestructura, difusió, etc.

Fitxa alumnat: 19

23. Música *indie*

Un grup d'alumnes a qui agradi aquest tipus de música preparen la simulació d'un programa de ràdio monogràfic, explicant paral·lelament les característiques d'aquesta classe de música.

Fitxa alumnat: 20

24. El *techno-dance*: una música i un art

Un grup d'alumnes a qui agradi aquest tipus de música prepararan la simulació d'un programa de ràdio monogràfic, explicant paral·lelament les característiques d'aquesta classe de música.

Fitxes alumnat: 21 i 22

25. Coloma i Gomorra a *De technomarató*

A partir de les diferents situacions presentades a la fitxa 23, un grup d'alumnes pot organitzar una simulació per a la resta de companyes i companys. A l'igual que en altres activitats, un cop finalitzada la simulació, es recomana dur a terme un debat i comentar les diferents alternatives.

Fitxa alumnat: 23

Fitxa professorat: 3

26. La publicitat: què vol de nosaltres?

Sigui a partir d'imatges retallades de revistes, sigui a partir de la gravació d'anuncis televisius, el que es proposa és fer una anàlisi dels continguts i dels missatges que contenen els anuncis de tabac i alcohol.

Fitxa alumnat: 24

Fitxa professorat: 5

27. L'LSD

L'alumnat ha de buscar cançons que parlin de l'LSD i analitzar el tractament que fan del tema. Seguidament, un grup que prèviament ha recollit informació, fa una presentació sobre el tema de l'LSD a la resta de la classe.

Fitxa alumnat: 25

Fitxa professorat: 6

28. Volem ser músics

A partir de les activitats proposades a les fitxes 26 i 27 l'alumnat intenta seguir el procés d'enregistrament d'una maqueta i la posterior promoció d'un grup musical. L'activitat es pot desenvolupar a partir d'una experiència real, d'altres joves coneguts de l'alumnat.

Fitxa alumnat: 26 i 27

29. Revistes de música

La proposta és fer, per grups, una anàlisi dels continguts de diferents revistes musicals, o seccions de música dels diaris.

Fitxa alumnat: 28

30. Coneguem un centre que mogui música

L'activitat consisteix a fer una visita a alguna entitat relacionada amb aquests temes. Veure què fan, com, qui ho utilitza, etc.

Se'n proposen les següents, entre altres possibles:

- Mediateca de la Fundació La Caixa: 93.458.89.07
- Ràdio Gramenet 93.466.34.40

31. El flamenco

Un grup d'alumnes a qui agradi aquest tipus de música preparen la simulació d'un programa de ràdio monogràfic, explicant paral·lelament les característiques d'aquesta classe de música.

Fitxa alumnat: 29

32. Coloma i Gomorra a *Una mala època*

A partir de les diferents situacions presentades a la fitxa 30, un grup d'alumnes pot organitzar una simulació per a la resta de companyes i companys. A l'igual que en altres activitats, un cop finalitzada la simulació es recomana dur a terme un debat i comentar les diferents alternatives.

Fitxa alumnat: 30

Fitxa professorat: 3

33. Barwoman's, barman's i cocktails SA

La primera part consisteix en l'organització d'un concurs de cocteleria sense alcohol; la segona, a buscar arguments per demanar begudes sense alcohol quan se surt de marxa.

Fitxa alumnat: 31

34. Música *radikal*

Un grup d'alumnes a qui agradi aquest tipus de música preparen la simulació d'un programa de ràdio monogràfic, explicant paral·lelament les característiques d'aquesta classe de música.

Fitxa alumnat: 32

35. Fem la nostra revista amb-de-sobre música

Es tracta de fer una revista musical entre tot l'alumnat. Per fer-ho, cal dividir la classe en diferents grups amb diferents responsabilitats i tasques: fer articles, buscar fotos, fer il·lustracions, etc.

Fitxa alumnat: 33

36. Música *celta-folk*

Un grup d'alumnes a qui agradi aquest tipus de música preparen la simulació d'un programa de ràdio monogràfic, explicant paral·lelament les característiques d'aquesta classe de música.

Fitxa alumnat: 34

37. Coloma i Gomorra a *La festa dels sentits*

Es tracta de muntar una festa on es posen en pràctica molts dels temes de música i drogues tractats prèviament. A partir de la festa de *Coloma i Gomorra* presentada a la fitxa 35, diferents grups d'alumnes van concretant els aspectes organitzatius que resten per fer. A l'igual que en altres activitats, un cop finalitzada la simulació es recomana dur a terme un debat.

Fitxa alumnat: 35

38. Del sud al nord: producció i tràfic

La primera part de l'activitat consisteix a identificar i dibuixar en un mapamundi els països productors de drogues. La segona part consisteix a fer una simulació respecte la vida d'una família camperola en una zona productora de coca.

Fitxa alumnat: 36

39. La cocaïna

L'alumnat ha de buscar cançons que parlin de la cocaïna i analitzar el tractament que fan del tema. Seguidament, un grup que prèviament ha recollit informació, fa una presentació sobre el tema de la cocaïna a la resta de la classe.

Fitxa alumnat: 37

Fitxa professorat: 6

40. Qui t'ha vist i qui et veu: de l'opi a l'heroïna

L'activitat consisteix en una exposició, per part del professor o la professora, del paper que algunes drogues han jugat al llarg de la història com a medicaments fins que s'ha abandonat el seu ús com a tals.

Fitxa alumnat: 38

41. Respostes socials davant les drogues

La primera part de l'activitat consisteix en un debat que permeti qüestionar alguns aspectes de la resposta social davant les drogues. La segona part, consisteix a simular un encàrrec de reconsideració de la legalitat de certes drogues i en quines condicions.

Fitxa alumnat: 39

42. Parla una persona afectada

L'activitat consisteix en una xerrada-col·loqui amb una persona que hagi passat per l'experiència de l'addicció a les drogues

Es proposa contactar amb les entitats següents, entre altres possibles:

- Agrupació d'Usuaris/es i Professionals entorn a l'Autobús de Metadona (AUPA'M): tel. 93.392.74.11
- Associació d'Alcohòlics Rehabilitats Santa Coloma: tel. 93.386.46.46

43. Fer una cançó

La primera part consisteix a fer una anàlisi de les lletres de les cançons de diferents grups o solistes. La segona part de l'activitat consisteix a fer una composició pròpia.

Fitxa alumnat: 40

44. Cançó d'autor/a

Un grup d'alumnes a qui agradi aquest tipus de música preparen la simulació d'un programa de ràdio monogràfic, explicant paral·lelament les característiques d'aquesta classe de música.

Es pot demanar informació o una sessió a l'IES a l'Associació de Cantants i Intèrprets en Llengua Catalana (ACIC): tel. 93.314.07.00

Fitxa alumnat: 41

45. Coloma i Gomorra a *Una sobredosi al metro*

A partir de les diferents situacions presentades a la fitxa 42, un grup pot organitzar una simulació per a la resta de companyes i companys. A l'igual que en altres activitats, un cop finalitzada la simulació es recomana dur a terme un debat i comentar les diferents alternatives.

Fitxa alumnat: 42

Fitxa professorat: 3

46. Activitat preventiva a l'IES

L'activitat consisteix a fer una campanya de prevenció a l'Institut. L'alumnat, dividits per grups, s'encarrega dels diversos aspectes de la campanya: lema, disseny, difusió, etc. La campanya es pot centrar en diversos aspectes alhora, com per exemple, no conduir en segons quines condicions, l'ús responsable, etc.

Fitxa alumnat: 43

Fitxa professorat: 7

47. Avaluació grupal i administració del qüestionari per a l'avaluació final

Un cop acabada l'aplicació del crèdit, es pot fer una valoració, conjuntament amb l'alumnat, dels resultats aconseguits, així com dels aspectes a ampliar i/o millorar.

Posteriorment es torna a administrar el qüestionari d'avaluació per obtenir dades objectives dels progressos efectuats.

5. Pautes per dur a terme les activitats

5.1 Temporització

Si bé un crèdit variable correspon a una proposta de 35 hores d'activitats, l'oferta d'aquest material és més àmplia per tal de donar al professorat la possibilitat de fer dissenys diferents.

L'elecció de les activitats a realitzar, juntament amb el temps dedicat a cadascuna i al grau d'aprofundiment a què s'arribi, es considera que depèn en bona part de:

- El debat a l'aula.
- La prioritització que faci el professorat en funció de la realitat de l'alumnat.
- Les preferències expressades per l'alumnat.

5.2 Participació de l'alumnat

Totes les activitats d'aquest crèdit es fonamenten en la participació activa de l'alumnat. Així, de la mateixa manera que cada jove s'ha de fer responsable de quina posició pren davant les drogues i assumir-ne les conseqüències, a l'aula s'ha de fomentar també aquesta responsabilitat i implicació en el funcionament de les activitats.

Per tant, és important que l'alumnat participi:

- Escollint activitats (l'oferta del crèdit permet fer-ne una selecció).
- En la seva preparació i realització (mitjançant l'exposició de temes preparats prèviament, conduint debats, opinant críticament en les activitats...).
- Aportant material i experiències a l'aula (portant música i cançons relacionades que coneguin, explicant casos per aplicar a la seva realitat al que s'ha treballat a classe).
- Avaluant el desenvolupament del crèdit.

5.3 Metodologies didàctiques emprades

En el crèdit s'empren metodologies didàctiques força diverses per treballar els continguts:

- **PASSI DE VÍDEO** (s'obre un debat a partir d'una realitat reflectida en una pel·lícula).
- **EXPOSICIONS** (el professorat introdueix el tema per treballar-lo posteriorment a classe, normalment amb un grup promotor).
- **TALLERS** (pensats per a l'anàlisi i la creació per part de l'alumnat amb un caire eminentment pràctic).
- **TREBALL DE GRUP** (preparació per grups de continguts que posteriorment seran exposats a l'aula).
- **XERRADES-COL·LOQUI PARTICIPATIVES** (dutes a terme per persones externes).
- **VISITES** (per conèixer de forma pràctica experiències concretes).
- **DEBAT** (per aprofundir en arguments a favor i en contra d'una proposta).
- **SIMULACIONS** (presenten situacions semblants a les que es poden trobar els/les joves en entorns d'oci mitjançant uns personatges, per representar, analitzar, resoldre i extreure conclusions).

5.4 Tipus d'activitats suggerides

- Presentació davant la resta de l'alumnat del tipus de música preferent.
- Respondre el qüestionari inicial.
- Presentació de *Coloma i Gomorra*, grup i personatges protagonistes de tota l'activitat.
- Exposició del professorat dels conceptes bàsics relacionats amb l'àmbit de les drogues.
- Discussió sobre altres conductes addictives.
- Exposició de la història del *rock'n'roll*.
- Exposició introductòria per part del professorat sobre la relació entre músics, músiques i drogues, amb discussió posterior.
- Pràctica grupal de la realització d'un programa radiofònic bàsic de música.
- Visualització i debat d'una pel·lícula.
- Llegir, representar i comentar els textos de *Coloma i Gomorra*.
- Exposició verbal i gràfica de diferents drogues, consums i problemàtica associada.
- Debatre avantatges i inconvenients de la legalització del cànnabis.
- Treball en format taller sobre les diferents pràctiques sexuals i els riscos sanitaris associats.
- Visita al Centre de Planificació Familiar.
- Anàlisi de les diferents prestacions i característiques dels equips domèstics i professionals de reproducció de música.
- Invitació a un grup de música vinculat a l'IES per compartir la seva experiència.
- Explicació per grups de diferents estils de música en format ràdio.
- Càlcul de l'índex d'alcoholèmia en funció del pes i sexe.
- Escriure i exposar les característiques que tindrà un festival de música inventat.
- Recollida i anàlisi de publicitat sobre tabac i alcohol.
- Discussió sobre els diferents canals que tenen els nous grups de música joves per difondre i promocionar la seva música.
- Lectura del text sobre revistes musicals i anàlisi de diferents publicacions aportades a l'aula.
- Visita a un centre on es realitzi difusió o producció musical.
- Preparació de còctels sense alcohol.
- Realització d'una revista musical.
- Dibuix d'un mapamundi amb els països productors de drogues i els fluxos mundials de tràfic.
- Discussió sobre les respostes socials i ciutadanes davant les drogues i els seus consumidors/es.
- Invitació a una persona afectada per una drogodependència i/o VIH/sida per compartir la seva experiència mitjançant un col·loqui a l'aula.
- Redacció per grups d'una cançó.
- Preparació i execució d'una activitat preventiva a l'IES.
- Respondre el qüestionari final.
- Debat i discussió sobre tota l'activitat realitzada.

Proposta d'activitats mínimes per a 4t d'ESO i batxillerat

L'ús que se li pot donar a aquest material és divers. Se'n pot emprar la totalitat com a crèdit variable, o bé fer una selecció d'activitats per treballar-les a les tutories, a ètica, a altres crèdits musicals, etc.

Proposem una selecció de les activitats que considerem necessàries per a la intervenció preventiva relacionada amb usos de drogues, d'acord amb el nivell educatiu i, per tant, de l'edat de l'alumnat.

Cal que el professorat completi aquesta proposta de mínims –d'acord amb els objectius que vol assolir– amb altres activitats de drogues i música fins al nombre d'hores desitjat (35, si és un crèdit variable).

Les diferències més significatives entre ambdues són:

- **4t d'ESO:** es fa èmfasi a la intervenció preventiva de les drogues més institucionalitzades –tabac, alcohol i cànnabis–, i a les activitats més inespecífiques (això és, més alternatives al consum d'aquestes substàncies).
- **Batxillerat:** el treball sobre les drogues il·legals té més espai, així com el maneig de situacions en què l'ús de drogues apareix amb més normalitat.

<u>4t d'ESO</u>	<u>BATXILLERAT</u>
Presentació del crèdit i qüestionari inicial <i>Coloma i Gomorra es presenten</i> (i vosaltres també) L'ABC de les drogues Altres històries que poden enganxar El tabac Coloma i Gomorra a <i>Jo sóc jo (?)!</i> L'alcohol Els porros (cànnabis) Coloma i Gomorra a <i>Sant Joan de Malta</i> Beure què, quan i quant La publicitat: què vol de nosaltres? Barwoman's, barman's i cocktails SA Coloma i Gomorra a <i>La festa dels sentits</i> Activitat preventiva a l'IES Avaluació grupal i qüestionari	Presentació del crèdit i qüestionari inicial <i>Coloma i Gomorra es presenten</i> (i vosaltres també) L'ABC de les drogues Altres històries que poden enganxar Coloma i Gomorra a <i>Jo sóc jo (?)!</i> L'alcohol Els porros (cànnabis) Sexe? segur! o Coneguem el Centre de Planificació Familiar Coloma i Gomorra a <i>Sant Joan de Malta</i> Beure què, quan i quant Les pastilles (drogues de síntesi) Coloma i Gomorra a <i>De technomarató</i> La publicitat: què vol de nosaltres? L'LSD Coloma i Gomorra a <i>Una mala època</i> Activitat preventiva a l'IES Avaluació grupal i qüestionari

5.6 Quadre resum d'activitats

NOM	TIPUS	FITXES ALUMNAT	FITXES DE SUPORT AL PROFESSORAT
Presentació del crèdit i qüestionari	EXPOSICIÓ / PASSI QÜESTIONARI		
COLOMA I GOMORRA ES PRESENTEN (I VOSALTRES TAMBÉ)	SIMULACIÓ	1	
L'ABC de les drogues	EXPOSICIÓ	2	1
Altres històries que poden enganxar	EXPOSICIÓ-DEBAT	3	
El tabac	EXPOSICIÓ	4	
Història del <i>rock'n'roll</i>	EXPOSICIÓ	5	
Músics, músiques i drogues	EXPOSICIÓ-DEBAT	6	
El micro és vostre: <i>los pop-enta principales</i>	TALLER DE RÀDIO	7-8	
Pel·lícula <i>Historias del Kronen</i>	VIDEOFÒRUM	9	2
COLOMA I GOMORRA a JO SÓC JO (!)	SIMULACIÓ	10	3
L'alcohol	EXPOSICIÓ	11	
Els porros (cànnabis)	EXPOSICIÓ	12	
Legalització del cànnabis?	DEBAT	13	
Sexe? segur!	TALLER		4
Coneguem el Centre de Planificació Familiar	VISITA		
Equips de música	TREBALL EN GRUP	14	
Un grup del centre	XERRADA PARTICIP.		
Música <i>metal</i>	EXPOSICIÓ	15	
COLOMA I GOMORRA a SANT JOAN DE MALTA	SIMULACIÓ	16	3
Beure què, quan i quant	CÀLCUL	17	
Les pastilles (drogues de síntesi)	EXPOSICIÓ	18	
Macrofestivals	TREBALL EN GRUP	19	
Música <i>indie</i>	EXPOSICIÓ	20	
El <i>techno-dance</i> : una música i un art	EXPOSICIÓ	21 - 22	
COLOMA I GOMORRA a DE TECHNOMARATÓ	SIMULACIÓ	23	3
La publicitat: què vol de nosaltres?	TALLER	24	5
L'LSD	EXPOSICIÓ	25	6
Volem ser músics	TREBALL EN GRUP	26 - 27	
Revistes de música	TREBALL EN GRUP	28	
Coneguem un centre que mogui música	VISITA		
El <i>flamenco</i>	EXPOSICIÓ	29	
COLOMA I GOMORRA a UNA MALA ÈPOCA	SIMULACIÓ	30	3
Barwoman's, barman's i cocktails SA	TALLER	31	
Música <i>radikal</i>	EXPOSICIÓ	32	
Fem la nostra revista amb-de-sobre música	TALLER	33	
Música <i>celta-folk</i>	EXPOSICIÓ	34	
COLOMA I GOMORRA a LA FESTA DELS SENTITS (I VOSALTRES TAMBÉ)	SIMULACIÓ-TALLER	35	
Del sud al nord: producció i tràfic	TREBALL EN GRUP	36	
La cocaïna	EXPOSICIÓ	37	6
Qui t'ha vist i qui et veu: de l'opi a l'heroïna	EXPOSICIÓ	38	
Respostes socials davant les drogues	TREBALL EN GRUP	39	
Parla una persona afectada	XERRADA PARTICIP.		
Fer una cançó	TALLER	40	
Cançó d'autor/a	EXPOSICIÓ	41	
COLOMA I GOMORRA a UNA SOBREDOSI AL METRO	SIMULACIÓ	42	3
Activitat preventiva a l'IES	TALLER	43	7
Avaluació grupal i qüestionari	DEBAT / PASSI QÜESTIONARI		

6. Avaluació

6.1 Inicial

Al començament del crèdit, el professorat pot lliurar el qüestionari que segueix per tal que l'alumnat el respongui individualment. D'una banda, pot servir per detectar els conceptes de l'alumnat (coneixements i actituds) en començar el treball pedagògic i, de l'altra, per disposar d'un punt de referència per conèixer els canvis que s'hagin produït en acabar el crèdit.

Com tota la part musical, es tracta d'un canal per intervenir el tema de les drogues, proposem que la recerca de la informació i els coneixements inicials que es tenen es faci de forma informal (mitjançant preguntes obertes, ja sigui de forma oral o escrita). Serà igualment molt útil a l'hora de conduir la seva participació en totes les activitats relacionades amb la música.

6.2 Sumativa

Es pot fer el seguiment del progrés de l'alumnat, d'acord a les activitats individuals i grupals proposades. Es tracta d'avaluar de manera continuada la seva participació, els resultats dels treballs i l'actitud a l'aula.

Es recomana treballar els conceptes relacionats amb l'ús de drogues de forma pràctica, i posteriorment a la presentació i anàlisi de les diferents situacions simulades dels protagonistes del crèdit (el grup de música *Coloma i Gomorra*).

Així doncs, aquestes situacions poden servir tant per revisar l'assimilació dels diferents aspectes treballats, com per aprofundir i reforçar-ne els que no estiguin prou consolidats.

6.3 Final

Com a avaluació final es pot tornar a administrar als alumnat el qüestionari que hem fet servir al començament, amb la finalitat de poder avaluar els possibles canvis que s'hagin produït de resultes de l'aplicació del crèdit.

Cal assenyalar que, més que una prova final tipus examen, proposem valorar:

- a) Els canvis produïts entre les respostes al qüestionari al començament i al final del crèdit.
- b) La participació, implicació i resultat de les diferents activitats realitzades (d'acord amb les observacions i valoracions efectuades pel professorat al llarg del procés formatiu).
- c) La implicació i el resultat de l'activitat final preventiva adreçada a la comunitat educativa de l'IES.

Solucionaris

4t d'ESO

1. c)
2. b)
3. b)
4. c)
5. a)
6. d)
7. sí
8. no
9. sí
10. no
11. sí
12. sí
13. no
14. sí
15. sí
16. sí
17. sí
18. sí
19. no
20. sí

BATXILLERAT

1. c)
2. b)
3. b)
4. c)
5. a)
6. d)
7. no
8. sí
9. no
10. no
11. sí
12. sí
13. no
14. sí
15. sí
16. sí
17. sí
18. sí
19. no
20. sí

6.4 Qüestionari per a 4t d'ESO

Nom i cognoms _____

Escriu el nom de les drogues que coneixes

_____

1. Hi ha dependència psíquica a una substància quan
  - a) No es pot estar ni un sol dia sense prendre'n.
  - b) Es té síndrome d'abstinència.
  - c) La persona no és capaç d'imaginar-se en certes situacions sense prendre la droga en qüestió.
  - d) Totes les respostes són correctes.
  - e) No ho sé.
2. Davant un consum reiteratiu, la necessitat d'augmentar la dosi per obtenir els mateixos efectes té a veure amb la:
  - a) Dependència.
  - b) Tolerància.
  - c) Abstinència.
  - d) Sobredosi.
  - e) No ho sé.
3. L'efecte de les begudes alcohòliques és:
  - a) Estimulant.
  - b) Sembla estimulants però és depressor.
  - c) Al·lucinogen.
  - d) Psicolèptic.
  - e) No ho sé.
4. L'alcohol pot provocar:
  - a) Dependència psíquica.
  - b) Dependència física.
  - c) Totes dues.
  - d) Cap de les dues.
  - e) No ho sé.
5. Els porros poden provocar:
  - a) Dependència psíquica.
  - b) Dependència física.
  - c) Totes dues.
  - d) Cap de les dues.
  - e) No ho sé.
6. Una persona que pren drogues:
  - a) És drogodependent.
  - b) Sempre s'ho passa bé.
  - c) Té molts problemes.
  - d) Totes poden ser incorrectes.
  - e) No ho sé.

RESPON SI ESTÀS O NO D'ACORD AMB LES QÜESTIONS SEGÜENTS

7. La nicotina és una de les substàncies més addictives que es coneixen.
8. Una persona fumadora pot deixar-ho fàcilment en el moment que vulgui; només cal una mica de força de voluntat.
9. Puc dir a un fumador/a com seguir fumant d'una forma menys perjudicial.
10. Tabac i alcohol són drogues legals: si fossin tan perjudicials no ho serien.
11. En una persona alcohòlica, la síndrome d'abstinència pot arribar a ser mortal.
12. L'alcohol pot provocar dificultats d'erecció.
13. Els efectes de l'alcohol no tenen a veure amb el fet de ser dona o home.
14. A vegades, el pitjor d'una borratxera és què es pot arribar a fer sota els seus efectes.
15. Sé preparar còctels prou bons com per no necessitar alcohol.
16. Si m'ofereixen drogues i no en vull, se m'acuden moltes maneres de negar-m'hi.
17. Prendre drogues o no és una decisió individual; el que cal, però, és saber i assumir les conseqüències que se'n poden derivar.
18. He reflexionat sobre el que penso de les drogues i he decidit el que vull fer.
19. Qui ha de fer les activitats preventives sobre drogues a l'Institut, és el professorat.
20. Una dependència a coses que no siguin drogues, pot ser fins i tot més perjudicial que una drogoaddicció.

6.5 Qüestionari per a batxillerat

Nom i cognoms _____

Escriu el nom de les drogues que coneixes

_____

1. Hi ha dependència psíquica a una substància quan
  - a) No es pot estar ni un sol dia sense prendre'n.
  - b) Es té síndrome d'abstinència.
  - c) La persona no és capaç d'imaginar-se en certes situacions sense prendre la droga en qüestió.
  - d) Totes les respostes són correctes.
  - e) No ho sé.
2. Davant un consum reiteratiu, la necessitat d'augmentar la dosi per obtenir els mateixos efectes té a veure amb la:
  - a) Dependència.
  - b) Tolerància.
  - c) Abstinència.
  - d) Sobredosi.
  - e) No ho sé.
3. L'efecte de les begudes alcohòliques és:
  - a) Estimulant.
  - b) Sembla estimulants però és depressor.
  - c) Al·lucinogen.
  - d) Psicolèptic.
  - e) No ho sé.
4. L'alcohol pot provocar:
  - a) Dependència psíquica.
  - b) Dependència física.
  - c) Totes dues.
  - d) Cap de les dues.
  - e) No ho sé.
5. Els porros poden provocar:
  - a) Dependència psíquica.
  - b) Dependència física.
  - c) Totes dues.
  - d) Cap de les dues.
  - e) No ho sé.
6. Una persona que pren drogues:
  - a) És drogodependent.
  - b) Sempre s'ho passa bé.
  - c) Té molts problemes.
  - d) Totes poden ser incorrectes.
  - e) No ho sé.

RESPON SI ESTÀS O NO D'ACORD AMB LES QÜESTIONS SEGÜENTS

7. Encara que es prenguin *pastilles* (drogues de síntesi) amb freqüència, els efectes de la pujada s'experimenten igual.
8. Puc dir a una persona que pren *pastilles* com fer-ho d'una forma menys perjudicial.
9. No es poden atribuir a l'LSD (els *tripsis*) problemes psicològics irreversibles.
10. Tabac i alcohol són drogues legals: si fossin tan perjudicials no ho serien.
11. En una persona alcohòlica, la síndrome d'abstinència pot arribar a ser mortal.
12. L'alcohol pot provocar dificultats d'erecció.
13. Els efectes de l'alcohol no tenen a veure amb el fet de ser dona o home.
14. A vegades el pitjor d'una borratxera és que es pot arribar a fer sota els seus efectes.
15. Sé preparar còctels prou bons com per no necessitar alcohol.
16. Si m'ofereixen drogues i no en vull, se m'acuden moltes idees per a negar-m'hi.
17. Prendre drogues o no és una decisió individual el que cal, però, és saber i assumir les conseqüències que se'n poden derivar.
18. He reflexionat sobre el que penso de les drogues i he decidit el que vull fer.
19. Qui ha de fer les activitats preventives sobre drogues a l'Institut, és el professorat.
20. Una dependència a coses que no siguin drogues, pot ser fins i tot més perjudicial que una drogadoaddicció.

7. Material i informació complementària

7.1 CD Seleccionats

Hi ha una selecció de música enregistrada en format CD que la **Mediateca de la Fundació “La Caixa”** facilita als IES que apliquen el crèdit. Per accedir a aquest fons, cal posar-se en contacte amb:

Equip de Prevenció de Drogodependències

Pl. de la Vila, 1, 08923 Santa Coloma de Gramenet (Barcelona)

tel. 93.385.15.11 fax. 93.466.00.67

ESTIL	GRUP/CANTANT	DISC
METAL	1. Metallica (<i>trash metal</i>)	Metallica
	2. My Dying Bride (<i>doom</i>)	Like gods of the sun
	3. Malevolent creation (<i>death</i>)	In cold blood
	4. AC/DC (<i>heavy metal</i>)	Back in black
INDIE	1. Sonic Youth	Evol
	2. Blur	Parklife
	3. Los Planetas	Super 8
	4. El Niño Gusano	El efecto lupa
TECHNO-DANCE	1. <i>Recopilació</i>	Sónar club
	2. Tricky (<i>trip-hop</i>)	Maxinquaye
	3. <i>Recopilació</i>	Sónar 97
	4. A.D. Project (<i>dance mix</i>)	Sí te pasas te lo pierdes
FLAMENCO	1. <i>Recopilació</i>	Raíces
RADIKAL	1. Mano Negra	Putas fever
	2. Narco (<i>hiphop hardcore</i>)	Satán vive
	3. La Polla Records	Salve
	4. Ska-P (<i>ska</i>)	El vals del obrero
CELTA-FOLK	1. <i>Recopilació</i>	Los celtas (vol. I)
	2. Van Morrison	Iris heartbeat
	3. Celtas Cortos (<i>rock-celta</i>)	Cuéntame un cuento
	4. Joglars e Senglars	Glendalough
CANÇÓ D'AUTOR/A	1. Lluís Llach	Gener del 78
	2. Albert Pla	Ho sento molt
	3. Raimon	Diguem no
	4. Rosana	Lunas rotas
	5. Sergio Makaroff	Un hombre feo

7.2 Recursos didàctics a disposició de l'IES

L'Equip de Prevenció de Drogodependències (Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet), tel. 93.392.74.11, posa a disposició dels IES el material següent, en diferents suports:

Pel·lícula de vídeo: *Historias del Kronen*

Programa informàtic (MS-DOS): *Límit Zero* (recorregut en cotxe en el quals les capacitats del conductor/a varien en funció de l'alcohol ingerit)

Vídeos

- *L'alcohol i la conducció*
- *Atracció fatal* (tabac)
- *Qualsevol dia a qualsevol hora* (alcohol i conducció)
- *La generació de la ruptura* (drogues i joves)
- *Sí vas com vas... passa el que passa...* (alcohol i conducció)
- *De bon rotllo* (prevenció de la infecció de VIH i altres –relacions sexuals–)

Material audiovisual per a mares i pares: *Unitat didàctica sobre drogodependències* (per treballar actituds preventives amb pares i mares)

7.3 Informació especialitzada en drogodependències

- **Equip de Prevenció de Drogodependències** (Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet): tel. 93.392.74.11
- **Línia verda d'informació** sobre alcoholisme i altres drogodependències (Generalitat): tel. 93.412.0.412
- **Telèfon d'informació i assistència de la sida** (Generalitat): tel. 900.21.22.22

7.4 Bibliografia

- FUNES, J. *Drogas y adolescentes*. Madrid: ed. Aguilar, 1996.
- GAMELLA, J.; ÁLVAREZ, A. *Drogas de síntesis en España*. Madrid: ed. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas, 1997.
- GOLDSTEIN, A. *Adicción*. Barcelona: ediciones en Neurociencias, 1995.
- USO, J. C. *Drogas y cultura de masas (España 1855-1995)*. Madrid: ed. Taurus, 1996.
- *Prevenció de les drogodependències*. Barcelona: ed. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Col. Quadern per a la salut a l'escola, 1995.
- *Drogodependències: experiències d'intervenció a Catalunya*. Barcelona: ed. Diputació de Barcelona, 1988.

8. Fitxes de suport per al professorat

---

1. Conceptes bàsics sobre prevenció i informació sobre altres substàncies
2. Debat sobre la pel·lícula Historias del Kronen
3. Actuacions desitjables a les situacions pràctiques de Coloma i Gomorra
4. Conducció del taller Sexe? Segur!
5. Taller La publicitat, què vol de nosaltres?
6. L'LSD i la cocaïna: aspectes a tenir en compte quan s'utilitzen per a un ús més segur
7. Activitat preventiva al centre

1. Conceptes bàsics sobre prevenció i informació sobre altres substàncies

LÍNIES D'INTERVENCIÓ A TREBALLAR A L'AULA

Prevenció primària: Per la gent no consumidora o en situacions de risc, és tot allò encaminat a fomentar l'abstinència (p.e.: fomentar que un jove demani begudes no alcohòliques en una discoteca).

Prevenció secundària: Per les persones que realitzen consums, són les actuacions que busquen minimitzar els seus riscos. Parteix de l'acceptació de que el consum existeix i ofereix pautes d'actuació per disminuir o evitar problemes associats (p.e.: no barrejar alcohol amb tranquil·litzats, agafar un taxi si s'està begut/da, no fer servir diferents begudes alcohòliques a la mateixa tarda, o anar menjant mentre s'estan bevent).

Assistència personal i/o professional: Per qui hagi desenvolupat relacions de dependència a alguna substància o hagi tingut conseqüències negatives arrel del seu consum. Existeixen diferents persones -del mateix grup, de la família...- que poden ajudar a abandonar consums problemàtics. Igualment hi ha tota una xarxa de serveis professionals especialitzats en aquest tipus d'atenció.

Solidaritat envers aquesta problemàtica: Davant persones que, per diferents raons, han desenvolupat una dependència. Les actituds de marginació o intolerància no ajuden, mentre que les contràries de suport ciutadà poden afavorir la normalització social i la millora d'aquests col·lectius.

TOTS I TOTES TENIM UNA DOBLE RESPONSABILITAT

Amb nosaltres mateixos/es: Cadascú ha de preocupar-se de la seva salut

Amb persones conegudes: Moltes de les actituds a treballar a l'aula no serviran tant directament pels joves amb qui treballem, sinó per la incidència que aquests poden tenir en altres persones (familiars, amigues o amics que no tenen accés a informació, etc.). Així, una dona pot decidir no consumir pastilles o speed i, a la vegada, preocupar-se per companys i companyes que ho fan perquè vagin en compte a l'hora de conduir o siguin capaços d'autocontrolar el consum. També poden acompanyar a un germà gran enganxat a la cocaïna a un centre de tractament per que l'ajudin a deixar-ho.

UN ENFOCAMENT QUE SUGGERIM PER TREBALLAR EL CRÈDIT

Proposem que es tingui present al llarg de tot el treball sobre drogues i els seus consums, amb els i les joves el següent:

L'ús de drogues pot tenir aspectes positius: Al igual que negatius (tot dependrà de quines, de la quantitat, del context...). Si es veu alcohol de forma moderada, p.e., a certes persones els augmenta la capacitat de relació i -per tant- de lligar.

Cadascú és qui ha de decidir com es vol relacionar amb aquestes substàncies: Dins de les moltes possibilitats que hi ha de consum (des de sempre l'abstinència fins el consum diari i continuat), ha de ser cada jove qui -considerant les avantatges i inconvenients de tota decisió- esculli què vol fer. La decisió, així, no està ni en les autoritats sanitàries, ni en els i les col·legues... El nostre paper està en facilitar informació i actituds vàlides tant per mantenir-se sense fer-ne ús, com per donar criteris en la forma autocontrolar-se o minimitzar els riscos en cas de que es vulguin consumir.

Evitar el discurs victimista imperant: Si és una decisió adulta de cadascú, les i els joves passen a ser protagonistes de la seva vida. Així no existeix, un caure en les drogues sinó, en tot cas, un tirar-se. Igualment, la responsabilitat de tota acció passa a un mateix/a: tota decisió lliure, comporta ser conseqüent amb el que es fa i les conseqüències que se'n poden derivar.

Passar el protagonisme de la substància a la persona: Si bé cada droga té unes certes propietats, aquestes no actuen si no hi ha un acte de consum. A l'igual que una pedra serà perillosa en funció de l'ús que d'ella se'n faci, les drogues també són substàncies inanimades sense capacitats per sí mateixes.

Aquest tipus de perspectiva, té diferents avantatges:

- Connecta amb el tractament que desitgen els i les joves: Se senten molt més acceptats i a prop que amb un enfocament més prohibicionista

- Són més lliures de parlar d'allò que realment fan: En la mesura en que no se senten jutjats, tenen molt més espai per parlar del que

- Permet incidir molt més en la seva realitat: I ho fa en la mesura de que es reconeix la seva realitat com a punt de partença per millorar-la o mantenir-la si és la desitjada

- Fomenta una actitud de responsabilitat: Ja que es confia en la seva capacitat de conduir la seva vida i d'incidir en persones properes

- Disminueix l'atractiu de tot allò prohibit o amagat: Mostrant l'ús real de les drogues entre la gent jove, s'eviten sobreentesos i malentesos (com la ridiculització o sobrevaloració de certs consums)

ALTRES DROGUES QUE NO APAREIXEN AL MATERIAL DE L'ALUMNAT

DROGUES QUÍMIQUES RELACIONADES AMB LA FESTA

Ketamina: O Special K, és un anestèsic emprat sobretot amb animals. Es presenta en pols, modifica la percepció de l'entorn i té un marge de seguretat molt petit (és força fàcil tenir-hi problemes) Poc estesa al nostre país, però més a la Gran Bretanya.

Popper: Substància química que s'inhala, amb efectes de molt poca durada. FA pujar perillosament la tensió. Un consum important pot provocar pèrdua de coneixement i forts mals de cap.

GhB: Mal anomenat èxtasi líquid, és una substància sense olor ni color que es presenta en petites ampolles. Malgrat que es prengui en ambients de festa no és, a diferència de les pastilles, l'speed o la cocaïna, una droga energètica sinó relaxant.

MEDICAMENTS PSICOACTIUS

N'hi ha de molts tipus: la majoria trobables a les farmàcies amb unes receptes especials, i altres d'ús exclusiu a recursos sanitaris. Poden tenir, a més dels terapèutics, usos il·legals, indesitjables i provocar dependència. Junt amb l'alcohol, el tabac i són drogues legals (la qual cosa no vol dir que tothom pot accedir al seu ús). Moltes persones adultes s'hi han fet addictes.

Els més corrents són:

- Barbitúrics: Tranquilitzants, molt emprats per persones nervioses o en estats d'alteració.
- Benzodiazepines: Ansiolítics (disminueixen estats d'ansietat) depressors del sistema nerviós molt usats per persones amb trastorns mentals i gent del món de l'heroïna.
- Amfetamines: Estimulants que havien estat molt receptats a dones i homes que volien aprimar-se.
- Analgèsics: Alguns són drogues molt potents- emprats en diferents situacions: situacions crítiques passatgeres (ferides, lesions...), com anèstesia (per intervencions quirúrgiques, etc.), processos i malalties encaminades a la mort (càncers, sida...). Formaria part d'aquests medicaments la morfina.

MESCALINA

Síntesi química del peyote. Va rebre aquest nom per una confusió amb una altra substància mexicana: el mezcal. Es comercialitzava al nostre país en forma de pastilles, si bé el seu ús ha minvat força. A finals dels anys 80 sovint es facilitava sota el nom d'èxtasi.

El peiot és un cactus amb efectes al·lucinògens dels deserts de Mèxic i Texas que produeix perturbacions a la personalitat i viatges imaginaris. A finals del segle XIX es crea una religió a partir d'aquesta substància, que lluitarà fortament a favor de grups tribals i contra la invasió cultural i econòmica dels governs.

BOLETS I PLANTES MÀGIQUES

Es tracta de drogues associades a rituals màgics, normalment amb una forta implantació cultural i trobables de forma natural a la zona. A la conca del mediterrani es venen emprant fongs embriagants i al·lucinògens des de fa més de 2.500 anys, com l'amanita muscàrea o els psilocybes (FERIGLA, J.M.) D'aquí la frase popular estar tocat del bolet o la tradició que recullen els contes en els que d'un bolet vermell amb pigues blanques -l'amanita- surten uns nans (resultat de visions produïdes després d'haver ingerit el fong)

Són al·lucinògenes i és fàcil equivocar-se de tipus. Prendre'n sense prou coneixements pot provocar experiències molt angoixants i, fins i tot, la mort.

INHALANTS

Substàncies volàtils que es troben bàsicament en coles d'impacte. Ha estat catalogada com la droga de la pobresa: la seva existència denota condicions socials molt desfavorides.

Si bé va ser una epidèmia molt important al nostre país a començaments dels 80, actualment la millora general de la qualitat de vida fa que el seu ús sigui molt puntual i no generalitzat.

Actualment, és un problema de salut pública molt significatiu a països llatinoamericans junt amb el bazuko (o pasta de coca, a partir de la qual es prepara a laboratoris la cocaïna), símptomes ambdues de nuclis urbans amb condicions de vida més que precàries.

2. Debat sobre la pel·lícula *Historias del Kronen*

TEMES A DEBATRE

Cal tenir en compte que molts d'aquests temes sortiran de forma molt més aprofundida al llarg del Crèdit Variable; és tracta únicament d'obrir-los com a introducció de tot el treball posterior:

- **Normes** Des de la permissivitat fins la rigidesa. Com en *Carlos* pensa que *Las normas son para los borregos*.
- **Límits**: Alguns dels protagonistes tenen com únic límit el que aguanta el seu cos.
- **Conducció**: Sota els efectes de l'alcohol o altres drogues?
- **Consumisme com estil de vida**: Disparat relacionat amb el narcisisme i el nihilisme d'alguns dels protagonistes.
- **Capacitat d'aprenentatge**: A partir de la gent més gran (representada per l'avi d'en *Carlos*).
- **Relacions humanes**: Del col·leguisme a l'amistat
- **Sexualitat**: La no acceptació de l'homosexualitat, la manca de protecció, mantenir-les sense vincle a l'amor.
- **Defensa dels propis interessos**: La pressió del grup (o quan és important defensar el propi i quan no hi ha problema en fer el que vol la majoria), la influència dels líders.
- **Drogues**: L'abstinència, el consum esporàdic, el consum compulsiu un dia, la ingesta reiterada, la possible dependència -encara que sol de caps de setmana-.
- **Lleure**: Com s'organitza i quin paper tenen les drogues i la música.
- **Música de la pel·lícula**: Estils, com apareix reflectida.

EXEMPLES DE PREGUNTES PER CONDUIR EL DEBAT

- Quines són les característiques dels personatges més destacats en la pel·lícula? creieu que són feliços? per què penseu que consumeixen drogues compulsivament?
- Podríeu donar una relació de totes les drogues que coneixes o has sentit parlar? creieu que cada droga té un temps, un lloc, un sexe?
- Què es per vosaltres el lleure? hi ha diferències entre l'oci entre setmana i de cap de setmana? què acostumeu a fer vosaltres?
- Creus que determinades músiques són un factor d'autoidentificació i diferenciació? existeix una relació entre les diferents drogues i els estils musicals? què és per vosaltres un lloc de molta marxa?

Santa Ameijeiras i Elías Domínguez
Concello de Ourense (Orense)

3. Actuacions desitjables a les situacions pràctiques de Coloma i Gomorra

Coloma i Gomorra a Jo soc jo (?!)

Fer una anàlisi individual de quina relació es té i es vol tenir amb les drogues

- L'única forma de conèixer a un mateix és aprenent de la pròpia experiència i escoltant què és el que hi ha a dins d'un mateix
- Analitzar com va anar la festa d'ahir per la nit és una forma de que la propera vagi encara millor: va estar bé? va haver massa descontrol? es va fer alguna cosa per pressió? etc.
- Com a exemple, hi ha persones que es reconeixen una tendència a *llençar-se de cap* i prefereixen no provar substàncies (*malgrat hagi gent que controli, a mi em seria massa difícil*)
- Si no se sap com es funciona, la prudència és la millor companyia de viatge

Passar d'actor o actriu principal de la nostra història a guionista

- Tant bé està respectar els altres com respectar-se el que un o una vol
- Nosaltres som qui ens hem de decidir què volem fer (podem deixar-nos portar per un grup quan el tema no és massa important, com quina pel·lícula es va a veure al cine o quin concert de la festa major es prioritza)

La consciència ajuda a evitar problemes

- Quan no es reflexiona i un es deixa portar per la marea, sovint s'acaba amb sorpreses no agradables (la forma de no tenir problemes amb qualsevol droga passa per funcionar amb criteris diferents a un *Em ve de gust* o un *La nit és la que mana*)

Coloma i Gomorra a Sant Joan de Malta

Preparar-se abans pel tipus de festa que serà

- Aquest tipus de nits acostumen a ser de força descontrol; si no es vol sempre es pot buscar alguna alternativa -d'activitat o de grup de gent- en el un se senti més còmode
- Tenir en compte abans les possibles situacions que es donaran pot ajudar a que no acabin sent problema (on dormir si es vol descansar abans que l'altre gent, no haver d'agafar el cotxe/moto per si no s'està en condicions...)
- Preveure el trasllat de tornada si es vol consumir

Un consum responsable d'alcohol

- Que pot ser tant no beure com fer-ho amb moderació
- Cada cos respon diferent a l'alcohol (els homes aguanten més que les dones per raons fisiològiques, i quan més es pesi també)
- Si s'aguanta molt vol dir que el cos s'ha acostumat (ha desenvolupat tolerància): és important adonar-se i estar temporades sense beure

- Quan algú es desfasa s'amarga la festa i l'amarga als altres que han d'estar pendent d'ell o ella: al dia següent del coma, se li podria dir a aquella persona *Mira, si ets ja un home, et controles tu mateix i, si no, si fas com els crios li demanes al teu pare que estigui pendent de tu*
- Beure bé suposa fer-ho de forma responsable i autocontrolada

Fumar porros

- No cal entrar en perquè cadascú fuma o no; qui vulgui que ho faci i qui no no; es tracta d'una droga -a l'igual que l'alcohol- que permet la convivència entre gent que la pren i gent que no
- A diferència d'altres substàncies, els porros s'ofereixen i dir que no pot ser més difícil que per exemple l'alcohol (en principi es beu més individualment i cadascú pren el que vol)
- La forma de no fumar quan t'arriba el porro, és passar-lo al següent: dir que no es fuma dona peu a que t'agobiïn o et demanin explicacions

Sexe amb un bon final

- És important anar preparat o preparada quan es pensi que es pot donar l'ocasió, amb preservatius a mà
- Si, pel motiu que sigui, no hi són a l'abast, sempre es poden fer pràctiques sexuals sense risc de contagi de malalties i de quedar-se embarassada
- En cas de que sol una persona no vulgui fer una penetració sense precaució, ja n'hi ha prou (cadascú ha de defensar la seva salut)
- Si es manté una relació sexual de forma fàcil, vol dir que aquesta persona ho ha fet sovint, per tant, cal actuar com si fos possible que tingués alguna malaltia de transmissió sexual (a més parelles, més possibilitats)
- Quan es té la consciència alterada (per l'alcohol o qualsevol altre droga) és més difícil prendre decisions; en aquest cas, cal preparar-se abans (*si em trobo en aquesta situació, sé que em costarà posar-me'l o posar-li però ja em vaig fent a la idea...*)

Coloma i Gomorra a De technomarató

Deixar-se portar no està bé ni malament

- Està bé fer quelcom perquè ho planteja un/a altre quan allò no afecta parts importants d'un mateix/a
- Sovint la pressió dels altres ajuda a fer les coses millor (com quan l'Anna fa que el Sergi sol prengui mitja pastilla o el Joni que l'altre no condueixi)

Respectar la decisió dels altres

- A l'igual que volem ser respectats/des, hem de fer el mateix amb els i les col·legues

La festa, les drogues, el descontrol atrauen

- L'autocontrol o l'avís d'altres persones que estan serenes, han d'ajudar a posar fre a la nit
- Per la nit sembla que el ritme el marqui qui es desfasa més: la veritat és que la meitat de la gent jove no surt, i de la gent que surt la majoria no se'n va a dormir tan tard com sembla
- És important tenir sempre alternatives a la festa: malgrat no tenen aquesta intensitat, poden ser molt més autèntiques

Preparar-se abans

- Certes situacions són previsibles: oferta de drogues, mandra d'anar a dormir, etc.; el fet de prendre decisions abans ajudarà força a fer les coses bé (*demà haig d'estudiar... no vull fer res que m'acabi sabent greu... aquest porta un rotllo més semblant al meu... la festa d'aquesta nit és aquesta nit, i ja està...*)

Preocupar-se pels altres

- Si bé l'ideal és que cadascú faci les coses ben fetes, quan no passa, és important intentar evitar-ho (amb un error d'aquest tipus es pot perdre la vida...)
- La gent que no consumeix drogues pot ajudar als que ho fan a adonar-se de la seva realitat, a fer-ho amb prudència, etc.
- El dia següent és un bon moment -quan ja ha passat tot- per ajudar l'altre a adonar-se de tot el que va fer: *podries dir al teu pare que t'acompanyi perquè quan surts de festa sembles un nen que necessita un adult per no fer-se mal o La propera vegada ja t'ho faràs, no penso tornar a fer de germà gran teu, així que espavila...*
- Hi ha gent que acaba tenint problemes amb les drogues (com el que està *pajarito*), i se li pot suggerir que parli amb professionals que li puguin informar dels riscos que hi ha, de què l'ha passat, què ha de canviar, etc.

Coloma i Gomorra a Una mala època

Adonar-se quan s'està malament...

- Hi ha una certa tendència autodestructiva, es tenen ganes

I anar molt al tanto amb les drogues

- Entren molt a baix i es fan còmplices amb la part dolguda que tenim
- Buscar alternatives que no siguin tan perilloses (enganxar-se a Internet? posar-se catxes al gimnàs?)

Deixar-se ajudar...

- Encara que sovint faci mandra o emprenyi, deixar-se portar per la gent que veu la situació des de fora
- I si no es té la sort de tenir uns bons amics/gues, saber que a un/a li toca tota la feina

I fer un cop de ma a col·legues en males èpoques

- Ser capaç d'entendre per on està passant l'altre i no saber que no serà fàcil

Coloma i Gomorra a Una sobredosi al metro

Ajudar algú quan ho necessita de veritat

- Si algú té algun problema de salut, depèn del que faci o deixi de fer la gent que estigui a prop, que allò es compliqui o s'agafi a temps
- La vida d'una persona pot dependre de que algú faci quelcom
- Davant les sobredosis cal trucar a una ambulància: al 93.384.59.00 o 93.395.51.61 si és Santa Coloma, Badalona o Sant Adrià, 061 si és BCN, i 1003 si no el sabem

Dedicar-li uns minuts a tot el que ha passat per treure'n profit i aprendre

- Fer-se càrrec de que són persones malaltes que no poden escollir allò que fan
- Informar-se de on hi ha centres de tractament per les persones que tenen aquest tipus de problemes
- Tenir comprensió
- Trencar la diferència que hi ha al carrer entre els i les *drogaaddictes* (és molt dolent) mentre que hi ha molta gent que beu molt, que pren masses *pastilles*, o cocaïna (i que això es valora i es diu molt diferent)
- Saber quatre coses sobre què fer en un cas de sobredosi
- Estirar-lo amb l'esquena a terra i aixecar-li el coll pel darrera mentre es manté el cap a terra, per ajudar a que la llengua no tapi les vies respiratòries
- Estirar-lo de cantó quan se l'hagi de deixar sol -mentre es truca l'ambulància- per que si vomita no s'ofegui
- Pot estar bé fer un curs de socorrista per saber com actuar davant situacions d'urgència sanitària

Qüestionar el que diu la gent que demana

- Les i els malalts de sida tenen a tot l'Estat la medicació més moderna de forma gratuïta...
- Quan algú surt de la presó té un subsidi que li ajudi a fer la reinserció social...
- Analitzar el rerafons -la problemàtica de veritat que hi ha- i no quedar-se en si molesta o no, si és veritat o no el que es diu

4. Conducció del taller Sexe? Segur!

Convé fer-lo en un espai poc relacionat amb la qüestió acadèmica. En cas que sigui una aula, es poden treure les taules, posar la gent en cercle, etc..

Es recomana fer servir un llenguatge proper, plantejar tant situacions *hetero, bi i homosexuals*, i facilitar preservatius als i les assistents (en tot cas, fer les explicacions amb un). També és important no entrar en un enfocament alarmista: l'ambient relacionat amb les relacions sexuals no ho és. Malgrat la malaltia de la sida està relacionada amb la mort, el sexe està molt lluny d'això.

Si es toca el tema de les agulles, s'hauria de fer des d'una fórmula semblant a "si teniu algun conegut/da que pren heroïna..." i informar de l'existència dels programes d'intercanvi de xeringues. Sempre però parlant d'una realitat externa als joves. Per a qualsevol dubte, es pot demanar informació al centre de planificació familiar.

SABEM QUÈ ÉS EI VIH/SIDA?

- Diferència entre el VIH -la seropositivitat- i la malaltia (sida): com actua el virus
- Com es transmet (fent èmfasi en que l'augment de persones infectades té a veure sobretot ara amb les relacions sexuals entre heterosexuales)

LA SEXUALITAT ENTRE ELS I LES JOVES TÉ RISC D'INFECCIÓ?

- Hi ha risc sempre que hi ha penetració sense protecció (amb una sola ja es pot donar el contagi)
- Augmenta molt quan la persona és promíscua i no ha fet servir sempre el preservatiu (cadena de contagi): quan s'estableix una relació sexual fàcilment amb algú, vol dir que aquesta persona també ho ha fet amb altres -havent més possibilitats de tenir alguna infecció:-
- Entendre que l'altre persona amb la que s'està pot tenir o no alguna malaltia de transmissió sexual (VIH i altres): si es posen les mesures adients no cal preocupar-se per aquest tema
- Quan s'acaba de conèixer algú no es té prou confiança per preguntar la possible existència d'agents infecciosos o per creure's que el que diu és veritat; a més, hi ha gent seropositiva que ho sap i no diu, i hi ha qui té alguna infecció i no ho sap

COM ES FA LA PREVENCIÓ?

- Controlant-se un/a mateix/a i controlant l'altre (tenim el dret a dir què sí i què no)
- Mantenint relacions sexuals sense risc (masturbació mútua, etc.)
- Emprant un preservatiu -masculí o femení- si hi ha penetració

COM S'UTILITZA EL PRESERVATIU?

- Tractar els possibles problemes del seu ús: disminueix la sensibilitat? treu l'erecció? són cars?
- Treballar habilitats relacionades amb l'ús del preservatiu.
- Comprar-lo (a farmàcies, a sex-shops i no a llocs o persones que no mereixen garantia...)
- Tenir-lo sempre assequible (portar-lo a sobre -tant dones com homes- i tenir-lo a mà quan comença la relació...)
- De quina forma es pot parlar amb la parella (si el trec, l'altra es tirarà enrera? li agradarà que el porti?)
- Com posar-lo i treure'l...

- Anar en compte quan s'està sota els efectes de qualsevol droga (és més fàcil no fer les coses bé...)
- Entrar en les avantatges de l'ús del condó, tenint en compte també les seves limitacions com que preveu qualsevol malaltia de transmissió sexual (VIH i altres)
- Augmenta la durada de la relació.
- Evita possibles pors (es pot estar plenament concentrat en la relació...).
- És un joc més dins el sexe.
- Hi ha diferents tipus per qualsevol necessitat (per homes o dones, grandàries, amb protuberàncies, lubricats o no, de colors...)
- És un mètode contraceptiu (evita embarassos no desitjats)
- Informar sobre el preservatiu femení: està molt lubricat i es pot posar abans del joc sexual (no haver d'entrar en *negociacions*...)

SEXUALITAT ÉS MÉS QUE LA PENETRACIÓ?

- Hi ha més relacions sexuals que són molt plaents i, a més, no tenen risc: la masturbació mútua, l'afectivitat, la calma, la mirada, la sensibilitat, els sentiments...
- Per córrer més, sempre s'està a temps; a l'inrevés no és possible (és important marcar el ritme amb què les dues persones se sentin còmodes i, en cas de dubte, ser prudent)

SOM SOLIDARIS/ES DAVANT LES PERSONES AFECTADES?

- Tenen el sistema immunològic deprimat, fet que afavoreix el desenvolupament de malalties, i pateixen d'estats psicològics depressius i un tracte social discriminatori
- Necessiten molt del suport social i d'un tracte des de la normalitat

Gemma Escalé
Sida-Studi (Barcelona)

5. Taller La publicitat, què vol de nosaltres?

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

- Organitzar una reflexió sistematitzada al voltant del fenomen publicitari i els seus efectes
- Realitzar treballs de recerca per conèixer l'opinió dels i de les joves sobre la publicitat i saber fins a quin se senten influïts pels seus missatges.
- Descobrir els mecanismes formals i conceptuals que utilitza la publicitat de begudes alcohòliques i tabac per provocar el seu consum.
- Analitzar una mateixa campanya publicitària en diferents mitjans de comunicació: ràdio, premsa, televisió. Descobrir les diferències.
- Aprendre a discriminar els trets que caracteritzen aquests anuncis i les estratègies diferenciades de la publicitat d'altres gèneres (detergents, colònies, etc.).
- Analitzar els valors associats al consum de l'alcohol i tabac que es desprenen d'aquests anuncis i descobrir els missatges subliminars que s'amaguen darrera seu
- Aconseguir una actitud crítica davant de la publicitat en general i en concret d'aquella que incita al consum de drogues.

METODOLOGIA

El taller de publicitat es pot organitzar en diferents sessions de treball repartides en els blocs següents:

1. Què sabem de la publicitat?

La publicitat com a motor de l'economia actual i com a condicionant dels nostres gustos, formes de pensar, etc.

Recull d'opinions entorn als efectes que produeix en els consumidors/es.

2. Com s'organitzen les campanyes publicitàries?

Funcionament d'una campanya: persones que hi treballen, utilització de diferents mitjans de comunicació i particularitats.

3. Com s'elabora un anunci?

Aprofundiment en el coneixement del llenguatge publicitari (imatge i text)

4. Característiques dels anuncis de begudes alcohòliques i tabac

Anàlisi d'aquests anuncis a la premsa, a la radio i a la televisió.

5. Propostes interdisciplinars per àrees d'aprenentatge

- **Ciències naturals** (Anuncis davant els efectes en la salut)
- **Educació física** (Imatges relacionades amb l'esport, anuncis de drogues als programes esportius)
- **Educació visual i plàstica** (Tipus de plans, il·luminació, planificació, etc.)
- **Ètica** (Anuncis i utilització de la dona i l'home, grup d'amics, valors associats d'èxit social, millora de les relacions, superació de l'estrès, joventut...)
- **Ciències socials** (Qui la paga? encareix els productes? a quin sector s'adrecen, tenir en compte l'horari i lloc d'emissió?)
- **Llengua** (Eslògans -anàlisi sintàctic i semàntic-, figures retòriques en el text i en les imatges, anàlisi dels missatges a diferents mitjans...)
- **Matemàtiques** (Càlcul de la durada de cada anunci o del temps dedicat a anuncis en una franja horària, relació de la durada amb el nombre de plans)

ORIENTACIONS

1. Analitzar els missatges que s'amaguen darrera dels anuncis d'alcohol i tabac, per fer-ho cal preveure organitzar un bon ARXIU D'ANUNCIS:

- **Gràfics** (premsa , fotografies d'anuncis apareguts en tanques publicitàries, fullets, etc.)
- **Radiofònics** (enregistraments en K7 recollint la franja horari i tipus de programa)
- **Televisius** (enregistraments en vídeo, recollint la franja horària i tipus de programes, si és entremig o en publicitat inserida dins)

Cal comptar amb al col·laboració de l'alumnat que seran els encarregats de buscar, classificar i arxivar aquests anuncis.

2. Amb aquest material (notícies aparegudes en premsa, llibres, revistes, etc.) organitzarem el RACÓ DE LA PUBLICITAT, on hi destinarem un espai per recollir per escrit les opinions que sobre el tema vagin sortint.

Aurora Maquinay
Programa de mitjans audiovisuals del Departament d'ensenyament de la
Generalitat (Barcelona)

6. L'LSD i la cocaïna: aspectes a tenir en compte quan s'utilitzen per a un ús més segur

Aquests continguts van adreçats únicament a persones que estan en contacte amb les diferents substàncies, ja sigui directament (o bé hi ha un ús o bé n'hi haurà) o indirectament (es coneixen persones consumidores amb les que es vol incidir per mirar de millorar la seva situació).

Ambdues drogues són considerades dures: són molt potents i es recomana abstenir-se.

LSD

1. És una de les drogues més perilloses: no té mai un ús segur...
2. Prendre un *quart* (partició del cartró) o, màxim, mig: si dona bon rotllo no cal augmentar la dosi i, encara amb més motius, si notme un cert malestar (pot ser l'avís d'un mal viatge)
3. Evitar prendre en dies en els que un/a es nota nerviós, alterat (el típic dia en que s'està *rebotat* sense motiu); l'inconscient (allò que es posa en marxa per les nits quan somiem) està remogut i aquesta es potencia molt (i, per tant, pot jugar-nos males passades i forts sentiments d'angoixa)
4. No prendre en sales *dance* (el cap amb l'LSD demana molt espai obert)
5. Els i les consumidores expertes es preparen mentalment abans del viatge, ho fan a la muntanya en grup, i sempre amb alguna persona que no pren i que rep el paper de *control* (en cas d'un mal viatge ajuda a resituar-se i evita -o ho intenta- actes autodestructius)
6. Espaiar al màxim els consums
7. Preguntar per la potència de l'àcid (els que venen d'Holanda són potents, també els *dobles gota*); si es desconeix, actuar com si fos molt fort -prenent menys quantitat-
8. Tenir present que quan s'ha tingut un mal viatge, hi ha moltes possibilitats de que si es torna a prendre, es repeteixi.
9. Les persones amb tendències depressives no n'haurien de prendre.
10. Evitar prendre quan no s'ha decidit prèviament; a vegades hi ha gent que consumeix perquè és la que hi ha en un moment i lloc concret. Deixar-se portar i prendre un àcid no és el mateix que fer-ho amb altres drogues menys perilloses.

COCAÏNA

1. No deixar-se portar per la imatge social: ni és segura ni neta
2. Com es tracta d'una droga molt golosa, l'autocontrol és essencial: la millor forma de no prendre més del que es vol és no tenir més quantitat de la que es vol prendre
3. Evitar el seu ús quan un detecta la tendència a comportar-se de forma compulsiva
4. Cal deixar un espai de entre 4 i 6 setmanes entre presa i presa perquè no perjudiqui greument la salut
5. Ha d'estar molt ben picada per no trencar les venes del nas, i canviar sovint de fossa nasal
6. Prendre cocaïna en entorns de feina pot afavorir molt el desenvolupament d'una dependència: passa a ser prioritari i estar per sobre de tot .
7. Evitar associar el seu consum a persones, llocs, festa, etc. i, si passa, canviar-los.
8. Anar amb cura amb el consum d'alcohol: malgrat els efectes d'aquest no es notin quan es barreja, les seves repercussions hi són igualment

7. Activitat preventiva al centre

Es tracta d'impulsar una activitat preventiva programada i impulsada pel grup d'alumnes que han realitzat el Crèdit Variable, i adreçada a altres alumnes. És que es una bona forma de que el grup comparteixi i s'impliqui en tot allò que s'ha estat treballant.

Pot tractar-se d'una activitat extraordinària (dins, p.e., la setmana cultural) o es pot incloure dins d'alguna assignatura, pot ser específica o participar en alguna activitat ja muntada (com plantar una taula informativa en la festa de final de curs), pot està adreçada a tot el centre o a un parell d'aules...

Cal tenir molt en compte l'edat de la població destinatària. Un parell de criteris generals:

- A menys edat, menys informació sobre les drogues i més treball d'actituds saludables (aquest crèdit variable hagués estat molt diferent si anés adreçat a l'ESO)
- Si va adreçada a un sector ampli, la gent de menor edat o amb menys contacte amb les drogues (legals o no) marca la pauta general: si hi haurà gent de 14 fins a 18 anys, fer com si tothom tingués 14. És més fàcil -i possiblement més útil- dedicar-se únicament a un sector d'edat concret

***Equip de Prevenció de Drogodependències
de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet***

CRÉDIT VARIABLE

ROCK'N'ROLL SEX GROUP

Col·laboren

AJUNTAMENT DE
SANTA COLOMA
DE GRAMENET

Diputació de Barcelona

Generalitat
de Catalunya